

Nacionalismus. Největší hrozba Indie

V Indii nebezpečně sílí **náboženský fanatismus**. Premiér Naréndra Módí plíživému protežování náboženské většiny tiše přihlíží.

JANA VRUBELOVÁ
zvláštní zpravodajka
LN v Indii

DILLÍ Spí čtyři hodiny, cvičí jógu a zbytek času pracuje. Prakticky nepřetržitě. Nerozptýluje jej ani rodina, žádnou totiž nemá. Další důvod, proč prošedivělému šedesátiníkovému věřit údajnou nezkorumpovanost.

Premiér Naréndra Módí, sám prý téměř asketa, totiž nemá ani komu sypat do kapsy. A to je v indické politice nevídané.

Je to půl roku, co pragmatický ekonom usedl do úřadu ministerského předsedy. Sliboval indickou ekonomiku pozdvihnout a to se podle všeho zatím daří. Naréndra Módí je, zdá se, čistý jako lilie.

Ačkoli je hinduistů v Indii většina (tvoří zhruba osmdesát procent populace), žijí tu i jiní. Zbytku se pochopitelně nelíbí, že si hinduisté zemi přivlastňují.

Tedy skoro... S jeho nástupem k moci zmizelo téma gudžarátského masakru. Největší skvrna na Módího zářné kariéře. Před dvanácti lety došlo v Gudžarátu, je muž Módí tehdy šéfoval, k jednomyšlnému z nejkrvavějších náboženských střetů mezi hinduisty a muslimy.

Co na tom, že kvůli tomu měl Módí kdysi zákaz vstupu do Velké Británie, ale i USA. V nové Indii, již Módí slíbil vrátit status asijské mocnosti, není čas zabývat se minulostí.

Ztráta paměti

„Posunout se dál. Zapomenout. Ten tlak je ohromný. Jako by se teprve nedávna genocida vůbec nestala,“ říká Ananja Vádžpejiová z předního výzkumného institutu sociálních věd CSDS v Dillí. Snaha zahladit stop je možná nejpatrnější v Gudžarátu.

Část hlavního města Ahmedábadu byla přestavěna a muslimové žijí takřka výhradně (v původně dočasných) uprchlických táborech. „Do těchto ghett nejezdí ani autobus,“ popisuje náboženskou segregaci Vádžpejiová, jež se tématem hinduistického nacio-

Muži v khaki úborech. Páteř RSS tvoří lokální organizace (šákhý), které se pravidelně scházejí ke cvičení a zpěvu patriotických písní.

FOTO REUTERS

nalismus dlouhodobě zabývá. Nitky ztracené paměti vedou k ideologii, již Módí kdysi otevřeně vyznával. Hinduistický nacionalista je totiž odchovancem přinejmenším kontroverzní organizace Ráštrij Svajamsévak Sangh (RSS), kterou mnozí obviňují z radikálních názorů, sektářství a propagování nadřazenosti hinduistů.

Mlčení zlato

Před plíživým nástupem hinduistického nacionalismu varovali někteří analytici už během květnových voleb. A zdá se, že oprávněně. Děje se tak nenápadně. Přece jen Indie je demokratická země. Dokonce „největší demokracie světa,“ jak se zemi nejčastěji říká. A Módí coby její premiér si nemůže dovolit žádné skandály.

Módí mluví skrze své mlčení. Jakmile přijde na příkory páchané na muslimech, z premiéřské kanceláře je slyšet... Hluboké ticho. Stejně přechází mlčením i velmi radikální komentáře lidí ze svého okolí (často členů RSS).

V zemi s mnoha náboženskými menšinami má ale takové ticho ohromný význam. „Není jasné, že vláda se od toho distancuje. Na-

jednou není jasné, co je postoj vlády a co RSS. V Indii vždycky byli lidé s radikálními názory, ale nikdy předtím neměli tolik prostoru ve veřejném životě,“ tvrdí Vádžpejiová.

A nakonec, od premiéra nezažl jediný náznak lítosti za to, že za jeho někdejšího šefování v Gudžarátu zemřelo nejméně tisíc lidí. I když jej soudy zprostitly viny, na omluvu nebo alespoň lítost čekalo mnoho lidí. Marně.

A o co je premiér tišší, o to je RSS hlasitější. Minulý měsíc její šéf dokonce řečnil ve státní televizi. Poprvé si organizace, která byla v minulosti třikrát zakázána zákonem, užívala takového mediálního prostoru.

Love džihád: Zastavte mezináboženské sňatky!

Ale znepokojujících momentů je mnohem více. Od těch na první pohled nedůležitých až po ty markantní. Jako například nenávislná kampaň RSS a dalších pravicově nacionalistických organizací s názvem „Love džihád“. O co jde? O boj proti smíšeným sňatkům mezi muslimy a hinduistkami. Kampaň apeluje na hinduistické ženy, aby se nenechaly zlákat muslimskými nápadníky. Těm

prý totiž nejde o nic jiného než rozšiřovat řady vyznavačů Prorokovy víry. A jsou za to dokonce ještě placeni. Jako nástroj k rozeštávání náboženských komunit funguje kampaň dokonale.

Pak je tu například osoba Amita Šáha, premiérový pravé ruky (znají se z RSS). Někdejší gudžarátský ministr, zapletený do několika vražd a několika skandálů. Na jaře mu Indická volební komise zakázala veřejná vystoupení. Z důvodu „vyvolávání mezináboženské nenávisti a šíření zlé vůle“. Přes tyto kontroverze přesídlil s Módím do Dillí. Jako prezident vládnoucí Indické lidové strany.

Jsou tu ale i další, méně zřetelné ukazatele, že být hinduistou znamená něco „více“. Například nové učebnice v Gudžarátu (s Módím předmlouvou), v nichž se hinduistické mýty mísí s realitou.

Jenomže i když je hinduistů v zemi většina (tvoří zhruba osmdesát procent populace), žijí tu i jiní. Zbytku, tedy několika stům milionů (převážně muslimů) se pochopitelně nelíbí, že si hinduisté Indii takto přivlastňují.

Nenápadný způsob, jakým se Indie otáčí, je stejně nebezpečný jako zákeřný.

A Módí? Zarytě mlčí, zatímco jeho téměř všudypřítomná tvář dál shlíží z nespočtu plakátů, jako tomu bylo před volbami. Názory na to, zda mu mlčení radí špičkoví poradci se styku s veřejným míněním, se rozcházejí.

Mnoho analytiků ale tvrdí, že téma útlaku muslimů ignoruje z ideologických důvodů. A RSS nechává „v rámci možností“ být.

At tak, či tak, prochází mu to. Jeho charismatická a tajemná osobnost totiž poskytuje dostatek jiných podnětů. Striktní vegetarián nedávno zavedl ministerstvo alternativní medicíny a jógy, mluví se o tom, že kvůli němu na mezinárodních banketech platí zákaz alkoholu a masa.

Já, Módí

Kapitolou sama pro sebe jsou jeho autoritářské sklony. Historika o tom, jak ministři jeho vlády cestou na letiště zazvonil telefon s tím, at se okamžitě převléknou do slušných šatů, je dnes už legendární. At už je pravdivá, nebo není, jedno je jisté. Úředníci Módího vlády jsou pod dohledem. Nakonec nejinak tomu bylo i za jeho dlouholetého šefování v Gudžarátu.

Tvrdé jádro

■ **Ráštrij Svajamsévak Sangh** (RSS) je organizace, která v Indii sdružuje hinduisty a už od útlého věku je vychovává. Někteří její členové se stávají dobrovolníky „na plný úvazek“ (jako Naréndra Módí) a po celý život organizaci slouží.

■ **Alfou a omegou** je ideologie hindutvy, za níž se skrývá xenofobní **nenávisť ke všemu neindickému**: ke křesťanství, islámu, kokakole, minisukním, k volnému setkávání mladíků s dívkami apod. Toto vše podle stoupenců RSS nebezpečně ohrožuje morální čistotu Indu-hinduistů.

■ **Původně politicko-kulturní platforma**, jež zastupovala zájmy hinduistů při vyjednávání o osudu budoucí Indie, je kritiky obviňována z xenofobie, sektářství a rozdmýchávání náboženských nepokojů.

■ **Ženy mají vlastní odnož** Ráštra Séviká Samiti.

■ **RSS byla v minulosti už několikrát zakázána zákonem**. Povolení k existenci sice opět získala, avšak pod podmínkou zákazu politické činnosti. To dalo vzniknout její politické odnoži – **Indické lidové straně**, která je dnes v Indii vládnoucí stranou se silným mandátem.

Módí nemá rád odpůrce a očividně chce mít kontrolu. Nad vším. „Indie nepochybně potřebuje silného lídra. Ale v žádném případě autoritáře. Je to velice rozmanitá demokracie. S mnoha chudými, utiskovanými. A dokázat toto všechno ukořičovat vyžaduje velkou dávku taktu, citlivosti a tolerance, nikoliv autority,“ říká Vádžpejiová, která texty o Módím mimo jiné přispívá i do magazínu Foreign Policy.

Líbáčí protesty

Tento měsíc se mladí Indové přes sociální sítě svolávají k takzvaným líbáčním protestům. V určitém hodinu na veřejných prostranstvích zastaví a... začnou se líbat.

Protest proti Módího konzervativní Indii spustil incident v jihoindické Kérole, kde banda hinduistických fanatiků zdemolovala kavárnu. Prý proto, že se tam scházely a veřejně vystavovaly nesezdané páry.

Módí protesty nekomentoval. Přirozeně. S komentáři ale nešetřil jiní. Líbání a držení se za ruce je podle stoupenců indické pravice západní zvyklost, která ohrožuje tradiční indickou kulturu a mravní čistotu Indu. Tedy hinduistů.

ZPRÁVY DNE

VELKÁ BRITÁNIE

UKIP už má druhé poslanecké křeslo

LONDÝN Britská protievropská Strana nezávislosti Spojeného království (UKIP) jasně vyhrála další doplňovací volby v Anglii a získala druhého poslance v britském parlamentu. Stranu tam bude opět zastupovat přeběhlík od vládní konzervativců. Výsledek čtvrtletního hlasování je považován za chmurnou předpověď pro stranu premiéra Davida Camerona před květnovými parlamentními volbami. Kandidát UKIP Mark Reckless získal 42 procent hlasů, zatímco vládní konzervativci 35 procent, opoziční labouristé 11,7 procenta a liberální demokraté, kteří tvoří s konzervativci vládní koalici, dokonce jen jedno procento hlasů, upřesnil web BBC. Volební

účast byla 51 procent. Vítěz po oznámení výsledků prohlásil, že UKIP se prosadila jako radikální strana, která vyjadřuje obavy dělnické a střední třídy. čtk

RUSKO

Klaus viní Západ z oživování napětí

MOSKVA Václav Klaus v ruské opoziční televizi Dožď označil situaci kolem Ukrajiny za pokračování studené války, za které podle jeho názoru Rusko nemůže. Nikdy jsem nečekal, že ještě za mého života se dostaneme do čehosi, jako je druhá etapa studené války, prohlásil český exprezident. Tuto studenou válku podle něj nevyvolalo Rusko, ale „druhá strana“. Klaus v asi čtvrt hodinovém rozhovoru vedeném v ruštině komentoval vývoj na Ukrajině, kterou stejně jako v několika minulých vystoupeních označil

za uměle vytvořený stát. Ukrajinská tragédie se podle něj „využívá pro zahájení nových konfliktů mezi Východem a Západem“. Západ podle Klause využil ukrajinskou vnitropolitickou situaci a Rusko na tento postup jen reaguje, není iniciátorem krize. čtk

SLOVENSKO

Země přijala vězně z Guantánama

BRATISLAVA Na Slovensko už dorazili dva vězni, o jejichž propuštění z věznic na základně Guantánamo informovaly Spojené státy. Muži původem z Jemenu a Tuniska přiletěli ve čtvrtek. Mluví slovenského ministerstva vnitra Peter Lazarov ujistil, že propuštění nepředstavují bezpečnostní riziko, protože nikdy nebyli obviněni z žádného zločinu. Slovensko zařadilo propuštěné vězně do integračního programu. čtk

inzerce

17.

Festival Francouzského Filmu

Festival du Film Français

19 — 26 11
2014

Praha

20 — 26 11
2014

Brno
České Budějovice
Hradec Králové
Ostrava

Příběh Marie | Marie Heurtin
Jean-Pierre Améris | Cinemart
Ariana Rivoire

POŘADATELÉ
ORGANISATEURS

INSTITUT FRANÇAIS

MEDIÁLNÍ PARTNERI
PARTENAIRES MÉDIAS

GENERALNÍ PARTNER
PARTENAIRES GÉNÉRAUX

KB

HLAVNÍ PARTNERI
PARTENAIRES PRINCIPAUX

Marionnaud

OFFICIÁLNÍ DOBÁVATELÉ
FOURNISSEURS OFFICIELS

PARTNERI
PARTENAIRES

TVS MONDE AIRFRANCE

WWW.FESTIVALFF.CZ